Wychodzi we wtorek, czwartek sobotę. Co sobotę dołączony jest dodatek Rozmaitości, pisma ku pożytkowi i zabawie. Prenumerata Gazety z Dodatkiem i Rozmaitościami na kwartał, dla odbierających w samym Lwowie 4 zr. 36 kr., na poczcie miejscowej lwowskiej 5 zr. 12 kr., na wszelkich innych pocztamtach 5 zr. 36 kr., mon. konw. Prenumerata półroczna wynosi dwa razy tyle co kwartalna.

# GAZETA LWOWSKA.

Dodatek do Gazety Lwowskiej obejmuje doniesienia urzędowe i prywatne. Za umieszczenie w Dodatku płaci się od wiersza w pół kolumnie (drukiem garmont) za pierwszy raz 3 kr., a za każdy następujący raz tylko po 1 1/3 kr. mon. konw. Za większe litery płaci się wedle tego, ile na zwyczajny druk obrachowane miejsca zajmą. Redakcyja Gazety Lwowskiej przyjmuje tylko frankowane listy.

Wtorek — Nro 139. — 25. listopada 1845.

## Przegląd artykułów.



## WIADOMOSCI KRAJOWE.

— Ze Lwowa. —

### Cztérdziesty piąty spis darów
dla dotkniętych powodzią mieszkańców galicyjskich.

U c. k. Urzędu obwodowego żółkiewskiego złożyli:

| | zr. | kr. |
|---|---|---|
| Doliński, pleban remenowski obr. gr. kat., ze składki | 30 | 14¼ |
| Dominijum Turynka, ze składki, do któréj się przyczynili: | | |
| Stecher Sebenitz Ferdynand, właściciel Turynki | 15 | — |
| X. Y. | 2 | — |
| Dawid Tuch | 1 | — |
| Gmina | 9 | 9 |
| N. N. | 1 | 20 |
| Guldan, leśniczy | — | 30 |
| Lewi Berger | — | 30 |
| Mniejszémi datkami | — | 8 |
| Dominijum Parchacz, ze składki, mianowicie: | | |
| Gmina Sielec | 20 | 12 |
| „ Parchacz | 9 | 11 |
| „ Zawonie | 1 | 2 |
| Pirożek, pleban obr. gr. kat. | 1 | — |
| Ptaszyński | 1 | — |
| Nowicki, mandataryjusz | 1 | — |
| Tyniecki | — | 40 |
| Dominijum Lubycza Kniazia, ze składki | 3 | 22 |
| Gmina miejska Uhnów | 10 | — |
| Dekanat żółkiewski obr. łac., ze składki, mianowicie: | | |
| Parafija Żółtańce 1 duk. imperyjał w złocie i | 20 | — |
| Parafija Rawa | 17 | 10 |
| „ Wiesenberg | 6 | 6 |
| „ Potylicze | 5 | — |
| „ Magierów | 3 | 10 |
| „ Horyniec | — | 50 |
| Dekanat kulikowski, ze składki, a to: | | |
| Kuczyński, pleban z Dzibułek | — | 30 |
| Lewicki i kapelanija kłodzieńska | 2 | — |
| Radzikiewicz i parafija sulimowska | 2 | — |
| Rządkowski i kapelanija stroniatyńska | 1 | — |
| Trulicki i parafija derehoszowska | 8 | 13 |
| Grabski i parafija nowosiolska | 1 | 40 |
| Folusiewicz i parafija nahorecka | 3 | 12 |
| Majluch i kapelanija artasowska | — | 39 |
| Dejkiewicz i parafija kuzikowska | 1 | 30 |
| Metela i parafija kulikowska | 3 | 48 |
| Jasiński i kapelanija ceperowska | 2 | 48 |
| Parafija żółtaniecka | 4 | — |
| Młodzianowski, sędzia policyjny | — | 20 |
| Młodzianowska Maryja | 1 | — |
| Terlikowski, nadleśniczy z Żółtaniec | — | 20 |
| Kmicikiewicz, pleban kłodzieński | — | 20 |

| U c. k. Urzędu obwodowego stanisławowskiego: | zr. | kr. |
|---|---|---|
| Dejma Antoni, właściciel Ostréj | 40 | — |
| Dominijum Majdan Górny, ze składki | 1 | 36 |
| Dekanat nadworzeński, ze składki, do któréj się przyczynili: | | |
| Błoński, pleban zarzécki | 1 | — |
| Parafija Zarzécze | 3 | — |
| Urząd parafijalny sadzawiecki | 1 | 13 |
| Lewicki, kapelan dorski | 1 | — |
| Urząd parafijalny delatyński | 2 | 48 |
| Trybczyński, pleban mikuliczyński | 1 | — |
| Proskurnicki, kooperator detto | 1 | — |
| Gmina Mikuliczyny | 2 | 27 |
| „ Worochta | — | 25 |
| „ Jabłonica | — | 57 |
| „ Jamne | — | 15 |
| Halikowski, pleban zieloński | 1 | — |
| Parafija Zielona | 1 | — |
| „ Dora | 2 | — |
| Dekanat tłumacki obr. gr. kat., ze składki, mianowicie: | | |
| Borodajkiewicz, pleban z Hryniowiec | 2 | — |
| Parafija Hryniowce | 7 | — |
| „ Kolińce | 5 | — |
| Jakimowicz, pleban puźnicki | 1 | — |
| Parafija 5 łokci płótna | 3 | 51 |
| Nestajko, pleban otyński | 1 | — |
| Parafija Otynija | 6 | 45 |
| „ Uhorniki | 2 | 1 |
| „ Nadorożna | 1 | 36 |
| Dekanat buczacki obr. gr. kat., ze składki, mianowicie: | | |
| Wańczycki, pleban baryski | 1 | — |
| Manastérska Helena, z Barysza | — | 20 |
| Buda Anna, z Barysza | — | 10 |
| Jasiński Józef, z Barysza | — | 12 |
| Gmina Barysz | 1 | 40 |
| Konwent OO. Bazylijanów w Dźwinogrodzie | 1 | 36 |
| Macieliński, pleban dźwinogrodzki | — | 20 |
| Gmina Dźwinogród | 4 | 25 |
| „ Hubin z Sokulcami | 1 | 10 |
| Pleban i gmina hrehorowska | 2 | — |
| „ „ jarhorowska | 4 | — |
| Władyczyn, pleban jezierzański | — | 24 |
| Gmina Jezierzany | 1 | 30 |
| Kolankowski, pleban potocki | 1 | 12 |
| Gmina Potok | — | 48 |
| Nawrocki, pleban porchowski | — | 24 |
| Gmina Porchowa | 1 | 6 |
| Pleban przewłocki | 1 | 20 |
| Gmina Przewłoka | 6 | 4 |
| Przysiecki, właściciel Rukomysza 3 ruble | — | — |
| Bilinkiewicz, pleban rukomyski | 1 | — |
| Gmina Rukomysz | 5 | 28 |

| | zr. | kr. |
|---|---|---|
| Macieliński, pleban ścianiecki | — | 40 |
| Gmina Ścianka | 2 | — |
| Czepiel, pleban skomoroski | 1 | — |
| Gmina Skomorochy | 2 | — |
| Pleban i gmina snowidowska | 2 | 5 |
| „ „ sokołowska | 1 | — |
| „ „ zubrzecka | 1 | 20 |
| U Prezydyjum c. k. Rządu krajowego: | | |
| Rząd krajowy morawsko-szlązki, ze składki | 327 | $22\frac{3}{4}$ |
| Rząd krajowy Austryi dolnéj, ze składki | 373 | $56\frac{3}{4}$ |
| „ „ styryjski detto | 375 | — |
| Administracyja dochodów skarbowych składkę kameralnéj Administr. powiat. rzeszowskiéj | 31 | 34 |
| Administracyja dochodów skarbowych składkę kameralnéj Administr. powiat. kołomyjskiéj | 86 | 52 |
| Krajowa Administracyja poczt ze składki, do któréj się przyczynili: | | |
| Borejko Adam, pocztmistrz z Liska | 1 | — |
| Jastrzębowska pocztmistrzyni z Podhorec | 5 | — |
| Karpf Jan, pocztmistrz z Wieliczki | 1 | — |
| Pawliczek Jan, pocztmistrz z Pilzna | 5 | — |
| Fischer Jan, pocztmistrz z Wadowic | 2 | — |
| Madel Włodzimierz, pocztmistrz z Tarnopola | 3 | — |
| Miszkiewicz, kontrol. oficyjał pocztowy z Tarnopola | 1 | — |
| Ścisłowski Tomasz, zbieracz listów z Zbaraża | — | 80 |
| Korb August, zbieracz listów z Wiśnicza | 1 | — |
| Eyb Wojciech, pocztmistrz z Kocmana | 2 | — |
| Szeliński Franciszek, pocztmistrz z Bednarowa | 1 | 20 |
| Olpiński Julijan, pocztm. z Trębowli | 3 | 10 |
| Haselmayer Antoni, pocztm. z Zabłotowa | 1 | — |
| Nartowski Stanisław, pocztm. z Rzegocin | — | 40 |
| Zielonka Aleksander, pocztm. z Przemyśla | 2 | — |
| Haszka Józef, pocztm. z Dubiecka | 1 | — |
| Albrycht Szczepan, pocztm. z Jasienicy | — | 20 |
| Bogusławski Wiktor, pocztm. z Rawy | 2 | — |
| Szczepanowski, zbiéracz listów z Horodenki | — | 25 |
| Löffler Filip, pocztm. z Radymna | 5 | — |
| Londoński, pocztmistrz z Brzeska | 1 | — |
| Ćwierzawicz, justycyjaryjusz z Brzeska | 1 | — |
| S. Ignacy | 5 | — |
| Zoner Franciszek, pocztmistrz z Żółkwi | 3 | — |
| Lerch Antoni, oficyjał nadurzędu poczt. | 1 | — |
| Knorek, pocztmistrz ze Stanisławowa | 1 | — |
| Filipecki admistr. poczt ze Ssanisławowa | 1 | — |
| Bogulski, roznosiciel listów ze Stanisławowa | — | 20 |
| N. N. kandybat pocztowy | — | 20 |

| | zr. | kr. |
|---|---|---|
| Kratochwil, pocztmistrz z Czortkowa | 1 | — |
| Baczyński, zbiéracz listów z Sadagóry | 3 | 20 |
| Kierkorowicz, detto detto z Kut | — | 30 |
| Ilkowski, detto detto z Halicza | — | 20 |
| Gawlikowski, detto detto z Leżajska | 1 | — |
| Lenczowski, pocztmistrz z Derewacza | 1 | — |
| Rether, konduktor | 1 | — |
| Pliska, detto | 1 | — |
| Strzelecki, konduktor | — | 30 |
| Mutka, detto | — | 30 |
| Semenowicz, detto | 1 | 30 |
| Waniek, detto | 1 | — |
| Brachtel, detto | — | 30 |
| Olofsohn, detto | — | 30 |
| Hubert, detto | — | 30 |
| Ilkiewicz, detto | — | 30 |
| Radwański, detto | 1 | — |
| Schmidt Jan, kowal lwowski | 1 | — |
| Flach, pocztmistrz z Mościsk | 5 | — |
| Androchowicz, adminitr. poczt z Kołomyi | 1 | — |
| Ortyński, zbiéracz listów z Niska | 1 | — |
| Kopiński, ekspedytor poczt ze Skały | 5 | — |
| Niedzwiecki, pocztmistrz z Niżniowa | — | 30 |
| Fratrel Karol, pocztmistrz z Krosna. | — | 20 |
| Figura Jędrzéj, detto z Seretu | 5 | — |
| Ditmarowa Barbara, zbiéraczka listów z Jaworowa | 1 | — |
| Kumpert, pocztmistrz z Kałusza | 1 | — |
| Misiągiewicz Antoni, pocztm. z Przeworska | 5 | — |
| Ginssel Henryk, pocztm. z Guryhumory | 1 | — |
| Matuszewski, pocztm. ze Zborewa | 3 | — |
| Kuńciów Stanisław, pocztmistrz ze Śniatyna | 2 | — |
| Łange Jan, pocztmistrz z Dukli | — | 40 |
| Dyrektoryjat szkół filozoficznych w Przemyślu ze składki, mianowicie: | | |
| Dyrektor szkół filozoficznych dał | 5 | — |
| Polański, wicedyrektor | 1 | — |
| Uczniowie piérwszego roku filozofii | 6 | 32 |
| „ drugiego detto detto | 7 | 3 |
| Zawadzki, profesor (który się zajmował zbieraniem) | — | 28 |
| U c. k. Urzędu obwodowego rzeszowskiego: | | |
| Skrzyński, właściciel Bączyna | 10 | — |
| Królikiewicz, dzierzawca | 5 | — |
| Dominijum Łańcut ze składki | 21 | 20 |
| Kułczycki, pleban obr. łac. z Pantalowic ze składki, a to: | | |
| On sam dał | 2 | — |
| Z. F. | 1 | — |
| Kl. Fr. | 1 | — |
| N. N. | 5 | — |
| Gmina Pantalowice | 2 | 13 |
| W kościele pantalowickim zebrano | 1 | 34 |
| Jaroszyński, pleban jawornicki | 2 | 20 |

Magistrat łańcucki ze składki, do któréj się przyczynili:

| | zr. | kr. |
|---|---|---|
| Kiejnowski, administrator parafii | 1 | 12 |
| Franek, syndyk magistr. | 1 | — |
| Swoboda, asesor | 1 | 30 |
| Rozsiński, » | — | 20 |
| Oberländer, pocztmistrz | 4 | — |
| Litwiński Frańciszek | — | 20 |
| Wradisław Frańciszek | — | 40 |
| Wojcicki Michał | 1 | 30 |
| Tokarski Łukasz | — | 40 |
| Maurer Frańciszek | 1 | 12 |
| Hodziński Karol | 1 | — |
| Szeliga J. | 1 | — |
| Sauczek Jakób | 1 | 20 |
| Schneiderowa Frańciszka | 1 | — |
| Opilińska Wiktoryja | 1 | — |
| Leszczyński Felix | — | 20 |
| Walegowski Maciéj | — | 20 |
| Dziura Jan | 1 | — |
| Gromkowski Sebastyjan | 1 | — |
| Kraus Jan | 1 | — |
| Ciażyński Jan | 1 | — |
| Zwierzchnowski Kazimiérz | — | 30 |
| Kuczniar Józef | — | 20 |
| Wojnarski Walenty | — | 30 |
| Dziura Stanisław | — | 20 |
| Rzegocki Michał | — | 20 |
| Bieniacz Stanisław | — | 20 |
| Krzan Józef | — | 20 |
| Korbel | — | 20 |
| Gromkowski Michał | — | 10 |
| Rott Jan | — | 10 |
| Sulikowski, pleban z Słociny | 5 | — |
| Tenże ze składki parafijan | 6 | — |
| Jasiński, pleban ranizowski ze składki | 7 | — |

## WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

### Hiszpanija.

Korespondent Gazety *Allgemeine Preussische Zeitung* pisze z Madrytu pod dniem 8. listopada: Dnia 3. b. m. wydarzył się w Walencyi wypadek, o którego dokładniejszych szczegółach jeszcze nie jesteśmy zawiadomieni, ale który stawi nam widocznie nowy dowód, że rewolucyjoniści starają się wszelkiemi sposobami istnący porządek rzeczy obalić. Rząd nie ogłosił dotychczas, jak tylko krótki, przez tamtejszego jeneralnego kapitana, Roncali w nocy z dnia 3. napisany raport. Z tego raportu okazuje się, że rewolucyjoniści rozdali pomiędzy jednę część wojska pieniądze dla namówienia ich do swych zamiarów. O pół do ósméj godziny wieczór, podług raportu jenerała Roncali, uderzyły tłumy uzbrojone

na stojące przed koszarami pułku Gerony straże, i na zwykłe zawołanie: »Kto idzie!« dały ognia, przezco major, kapitan, porucznik i kilku żołnierzy tegoż pułku, ciężko ranionymi zostali. Jeneralny kapitan w towarzystwie innych szefów wojskowych pospieszył natychmiast do pomienionych koszar, kazał załodze stanąć pod bronią i zająć ulice, podczas gdy na innych padały strzały. O dziesiątej godzinie panowała spokojność, ale jeneralny kapitan uznał za rzecz stosowną ogłosić, miasto i prowincyję w stan oblężenia i wyznaczył wojenny sąd, który niezwłocznie zajął się wydaniem na schwytanych buntowników wyroku. Raport ten tak jest niedokładny, że nadaremnie zapytywano się tu: co zamierzali sprawcy téj krwawéj sceny, która tak żywo przypomina tutejsze wypadki na dniu 5. września? Jakie było ich hasło? do jakiego należeli stronnictwa i na jakie liczyli zasiłki.

Tego samego dnia, w którym w Walencyi ten bunt wybuchnął, udał się gubernator Saragossy do położonego przed miastem mocnego zamku la Aljaferia i uwięził czternastu oficerów pułku Afryki, który tamże służbę pełni. W mieście schwytano kilka osób z niższéj klasy ludu, i mówią o spisku, który po całéj Aragonii jest rozgałęziony.

Tu w Madrycie uwięziono onegdaj kilku oficerów i podoficerów pułku Galicyi.

Nakoniec niemałą obawę wznieca ta okoliczność, że w odbywających się teraz na całéj półwyspie wyborach municypalnych, odnoszą progresiści i Ajakuchowie w najważniejszych punktach zwycięztwo. To stało się mianowicie w Sewili, Saragossie, Logronio, Santander Owiedo, Leon i Waladolidzie.

Wiadomo, że przed niejakim czasem umknął na nowo hiszpański emigrant, jenerał Amettler, z Chaumont (w departamencie nad Marną), któreto miasto wyznaczył mu był francuzki rząd na pobyt, gdy mu się pierwszą razą nie powiodło do Hiszpanii powrócić, i dotychczas nie można było wyśledzić, gdzie się on ukrywa. Sądzono zawsze, że on zwrócił się powtórnie ku granicy katalońskiéj, by się przemknąć do Hiszpanii, jakoż dla zapobieżenia temu, zaostrzono tak po téj jak i po tamtéj stronie środki ostrożności. Ale podczas gdy go szukano w stronie południowéj, on udał się w północno-zachodnią stronę, i za pomocą kilku zaufanych przyjaciół, udało mu się umknąć do Anglii, gdzie od 8. b. m. przebywa.

## Wielka Brytanija i Irlandyja.

Z Londynu dnia 13. listopada. Jaki skutek, możemy teraz słusznie zapytać, wywrze na angielski lud najnowsze postanowienie rządu zatrzymania niezmiennie ustaw zbożowych? jak wielki będzie w téj kwestyi udział albo wzburzenie ludu, i jak też prędko nadadzą sobie nieodporną przemocą ważność przekonanie większości i dowody krajowéj, ekonomicznéj umiejętności? Na te kwestyje, które teraz każdy sobie zadaje, nie można, jak tylko z wielką przezornością odpowiedzieć, gdyż w politycznych korporacyjach w ogóle, a najszczególniéj w Anglii, nie pojawia się nigdy rezultat tak prędko, jak sangwiniczni jego sprawcy się spodziéwają. Nakłonić naród do tego, aby uznał i nadał ważność jakowéj krajowéj zasadzie, jest żmudną i trudną rzeczą. Zawsze znajdzie się mnóstwo takich ludzi, którzy udają, że są narodem, i że za niego mówią, ale nikt nie zważa na usiłowania takich ludzi, a sam naród milczy. Dlatego sądzę, tak mówi korespondent pisma *Allgemeine Preussische Zeitung*, że jeszcze nie mały czas upłynie, nim agitacyja względem ustaw zbożowych, przybierze na siebie prawdziwie narodowy, mocny charakter. Na teraz potrzebuje ta rzecz godnych zaufania przewodników i zastępców, i dlatego zawsze jeszcze można mieć nadzieję, że zdrowym zasadom prędzéj nada ważność przekonanie światłych ministrów, niż popędliwość wzburzonéj masy ludu. Jednakże w téj chwili nie widać żadnych symptomów publicznego wzburzenia, żadnych zgromadzeń, zaledwie dostrzédz można agitacyję ligi, i powszechnie panuje to zdanie, że ustawy zbożowe nie są przyczyną teraźniejszego niedostatku, gdyż niedostatek okazuje się w równym stopniu a nawet jeszcze bardziéj w krajach, gdzie takowe ograniczenia nie istnieją. Nad tém, że rząd nie chce niezwłocznie uczynić coś na drodze reformy, należy ubolewać raczéj z politycznych względów, niż z jakichkolwiekbądź powodów dla braku żywności. Udowodniono, że Zjednoczone Stany nie mogą wyprowadzić z swego kraju więcéj nad sześć milijonów korcy pszenicy, a inne kraje, wyjąwszy Węgry i Daniję, nie mogą w tym roku całkiem nic do nas przystawić. Atoli prawdziwi przyjaciele teraźniejszéj administracyi poznawają, że teraźniejsza chwila podaje najlepszą sposobność do zniesienia ustaw zbożowych bez wszelkiego niespodzianego i mocnego wstrząśnienia agronomicznych interesów Wielkiéj Brytanii, i poświęcenia interesu jednego stronnictwa trwałym i powszechnym interesom krajowym.

W polityce zagranicznéj zachodzi mało co ważnego. Wizyta pana Thiersa w Londynie

zagoiła rany z r. 1840 a lord Palmerston z którym pan Thiers miał kilkakrotnie przyjacielską rozmowę, przyrzekł mu, że go nawzajem przyszłéj zimy odwidzi w Paryżu. — Słychać, że Thiers niezmiernie ucieszył się przyjęciem, którego doznał w Anglii, a które było tak uprzejme, jak tylko być mogło, i że zagłuszył wszystkich tych anti-angielskich krzykaczy (*aboyeurs*) swojéj partyi, którzy od pięciu lat na ten kraj powstawali. Takowa zmiana sprawi jeżeli nie w istocie, to przynajmniéj w formach polityki wielkie polepszenie. Zresztą stosunki obu rządów Francyi i Anglii nigdy nie były bardziéj przyjacielskie jak teraz.

W jak trwożliwym stopniu koncentruje się téj chwili w osobie Sir Roberta Peel prawie cała polityka Staréj Anglii, okazuje się z ważnego artykułu w najnowszym dzienniku *Spectador*, pod napisem: *The premier's gout.* Brzmi on tak: »Sir Robert Peel słabował przez niejaki czas na podagrę. Zanosiło się nawet, że ta słabość zatrzyma go w łóżku aż do lutego przyszłego roku; a tak byłby się zebrał parlament bez zastania piérwszego ministra na swojém miejscu. Niedługo trwająca słabość jego podała ludziom powód do różnych uwag; pytano się: jakby też szły sprawy bez niego, nietylko w czasie zgromadzonego parlamentu, ale nawet podczas wakacyi? Wypadki nie czekają, aż pokąd się nie zbiorą szanowni członkowie wielkiéj rady narodu. Ucisk i nędza, przypadające w czasie odpoczynku parlamentu, wymagają równie mocnéj i silnéj mistrzowskiéj dłoni, jak i burze posiedzenia. Oto mamy zagrażającą drożyznę (*the coming deart*): nie tak wielką w Anglii, jakiéj się obawiano; ale większą w Irlandyi; — lecz niech ona przyjdzie w jakiéjkolwiekbądź postaci, przecież należy na nią zwrócić uwagę: ona wymaga rozważnego, śmiałego, roztropnego, w zaradcze środki obfitującego ministra. Następnie mamy chaos kolei żelaznych z dwoma potężnemi jego żywiołami; to jest z finansowém i prawodawczém zamieszaniem: piérwsze z nich wymaga koniecznie kontroli, a drugie polepszenia, atoli wpływy nieurządzonego stanu są mocno działające, a ci, którzy z tego korzyść ciągną, są bardzo chytrzy, przebiegli; tylko minister uznany powszechnie za silnego, zdoła ducha oporu pod posłuszeństwo podbić. Następnie mamy Irlandyją, którą, nie drażniąc, niezastraszając ani też rozjątrzając, w spokojności utrzymać należy. Kwestyja o Oregonie żąda także załatwienia, bez urzędowéj okazałości, równie jak i bez wszelkiego hałasu, ale raczéj w duchu istotnéj sprawiedliwości, z zachowaniem prawdziwych interesów naszego kraju. Jest jeszcze mnóstwo innych kwestyj, które z zagranicy powstają, a powstają — w państwie Otomańskiém, w Otahajty, Algieryi, Grecyi, Hiszpanii, Francyi, w Niemczech, Włoszech, w Kalifornii, w Chinach, w Nowéj Zelandyi. W własnym domu przy drożyznie chleba i obfitości złota (*with dear bread and plenty of money*), mamy podostatkiem zażaleń, a żadnego braku na przedmiotach do sporów. Tu trzeba kierować izbą niższą (piérwszy minister zowie się zawsze *leader of the House of Commons*; on ma swoich stronników utrzymywać w karności, doglądać swéj większości); służyć opozycyi odpowiedziami — odpowiedziami mówię, nietylko samemi mowami, lecz bardziéj jeszcze znamienitą polityką. Przypuśćmy, iżby Sir Robert Peel został nagle oddalony ze sceny — bądź podobnie, jak się stało z Romulusem przez bożka Marsa, bądź też, jak to jemu samemu stać się może, przez atak podagry: któż wtedy ma wziąć na siebie całą pracę? Nie każdy (z ministrów) na swojém stanowisku, jako czeladnik, lecz jako mistrz, który całością kierować umié. Nie łatwo jest na tę kwestyję odpowiedzieć. Sir James Graham jest dzielnym kolegą Peela; on rozumié się doskonale na urzędowéj manipulacyi (*a capital hand at official business*); ale na dobréj administracyi spraw wewnętrznych nie koniec; również ważném jest zręczne prowadzenie (*management*) stronnictw, a najszczególniéj własnego stronnictwa (torysowsko-konserwacyjnego, które są za utrzymaniem ustaw zbożowych), »politycznych przyjaciół« piérwszego ministra. Maż Goulburn być Peelem *ad interim* do czego innego, jak do przedłożenia budżetu — jestto urząd, którego mu nawet całkowicie nie powierzono? Mamyż jeszcze po za panem Goulburn szukać ministra, który oraz jest członkiem izby niższéj? Zatrzymajmy się na chwilę i przedstawmy sobie, jakby też się działo w izbie niższéj, bez Peela — gdyby każdy z ministrów na zaczepki opozycyi był wystawiony. (Tu następuje wyliczenie i charakterystyka głównych mowców partyi whigowskiéj — Russel, Palmerston, Cobden, Macaulay, Sheil, Buller, Roebuck.) Wyobraźmy sobie wszystkie te włocznie wzniesione i wymierzone przeciw gabinetowi bez przewodnika: rzecz niezawodna, iżbyto było zamieszanie bez końca. Możnaż między lordami — w cichszéj atmosferze izby wyższéj — znaleźć na Sir Roberta Peel zastępcę? Lord Stanley jest partyzantem, nie jenerałem — politycznym Kai-

mem; jego zajmuje nazbyt mocno polityka kolonijalna. Lord Aberdeen jest bardzo milczącym i szanownym dyplomatykiem; ale jemu dzieje się tak, jak wszystkim dyplomatykom — on musi w każdym wypadku piérwéj instrukcyj u swego rządu zasięgnąć, on nie może stać na czele gabinetu; on może tylko do gabinetu należéć. Lord Lyndhurst jest prawnikiem; on zdoła odpowiadać opozycyi, nietylko mowami, lecz także rozporządzeniami; ale powszechna polityka gabinetu od niego wychodzić nie może. Prócz tego on się już postarzał; a chociaż z latami, podobnie jak dobre wino, łagodniejszym się staje, jednakże staje się przytém także bardziéj niedbałym. Lord Ripon jest »śpiącym członkiem«. Wellington ma w sobie wprawdzie niektóre żywioły ministerskiéj wielkości w wyższym stopniu niż którykolwiekbądź z żyjących ministrów — konstytucyjną energiję, prostotę, rzetelność; — ale zbywa mu na »konstrukcyjnéj zdolności«, która tak bardzo jest potrzebną w tym czasie skrzętno-niespokojnego pokoju, nieustającego pośpiechu i nieskończonych spekulacyj kolejowych. Nadaremnie szukamy; nié ma drugiego Roberta Peel. Maż kraj znowu swoje losy poruczyć whigom? — Lecz po co to pytanie? Sir Robert Peel przyszedł znowu do zdrowia, a dylema na ten raz jest usunięte.«

Może jako uzasadnioną, ale wcale niezaręczoną pogłoskę zawiera dziennik *Globe*, iż Sir Robert Peel dla tego, że mu w gabinecie nie powiódł się plan otworzenia portów dla wprowadzania zagranicznego zboża, postanowił zgromadzić parlament i żądać od niego zezwolenia na 3 milijony funtów szterlingów, które będą obrócone na dostarczenie dla irlandzkiéj ludności podczas zimy zatrudnienia, a tém samém poda się jéj sposób do nakupienia sobie żywności.

*Morning - Chronicle* donosi z Dublina pod dniem 9. listopada: »Arcybiskup dr. Murray wydał do duchowieństwa tutejszéj archidyjecezyi list, w którym je wzywa, aby podczas każdéj mszy świętéj modlili się kapłani, by Pan Bóg odwrócił głód, który Irlandyi zagraża. — Obawiają się, aby trwająca od trzech dni ulewa nie przyczyniła się do rozszérzenia w kraju zarazy na ziemniaki. Doniesienia z prowincyj są prawie bez wyjątku bardzo zasmucające. Niektóre osoby, które przed ośmią lub czternastą dniami spodziewały się, iż zbiorą z pola przynajmniéj dwie trzecie części ziemniaków, wątpią teraz, aby nawet trzecią część uratować mogły. Słychać już, że między ubogą i w skupieniu na przedmieściach mieszkającą ludnością wielu miast prowincyjonalnych, powstały choroby zaraźliwe.«

## Francyja.

Z Paryża d. 14. listopada. Książę Montebello, francuzki ambasador w Neapolu, przybył, jak donosi *Journal des Debats*, do Palermo, by prosić Cesarza Rossyjskiego o posłuchanie. Jednakże za poradą Króla Neapolitańskiego odstąpił od tego zamysłu; przybywszy dnia 30. października na pokładzie parostatku *Narval*, powrócił nazajutrz znowu do Neapołu.

Gdy Rossyjski Wielki Książę Konstanty na pokładzie linijowego okrętu *Ingermannland* opuścił zatokę Kronsztadu dla zwidzenia Śródziemnego morza, wydał minister marynarki do prefektów wszystkich francuzkich portów rozkaz, aby przyjęli księcia z temi honorami, jakie jego stopniowi przynależą, jeżeliby do którego z portów królestwa zawinął.

Gdy gabinet St. James postanowił obwarować swoje morskie wybrzeża, nalega także dziennik *la Presse* na rząd francuzki, aby nie próżnował i toż samo uczynił. Parowemi statkami, mówi toż pismo, można teraz objechać najnieprzystępniejsze dawniéj miejsca, można wszędzie niespodzianie wylądować i podług upodobania znowu oddalić się; siła pary nadała morskiéj wojnie w ogóle zupełnie inną postać; niezbitym dowodem tego jest zajęcie Algieryi, równie jak i najnowsze operacyje Francyi na północném wybrzeżu Afryki.

Podług wiadomości, które właśnie z Algieru pod dniem 5. b. m. nadeszły, wykonał marszałek Bugeaud dnia 27. października przeciw jednemu ze zbuntowanych i wyemigrowanych plemion wojenną *racyję*. 300 ludzi poległo na placu; przeszło 16,000 sztuk bydła i znaczna zdobycz dostała się w ręce Francuzów. Nasza strata jest bardzo mała. — Aga, którego rząd mianował naczelnikiem plemienia Zbeahów, został przez Arabów na publicznéj targowicy zamordowany.

W niektórych salonach są tu tego zdania, że marszałek Bugeaud zamierza wojnę w Algierze aż do przyszłéj wiosny odwlec i aż wtedy wkroczy do państwa marokańskiego. Tymczasem Abd-el-Kader wyprowadza ciągle w kraj marokański algierskie plemiona, które nie zostają bezpośrednio pod okiem wójsk francuzkich. Słychać, że między tłumami, które kazał już wyprowadzić za granicę, znajduje się nie mniéj jak 20,000 zdatnych do boju

ludzi. Będzie więc miał sposobność uformować sobie do wiosny liczne wojsko, jeżeli marszałek temu nie zapobiegnie.

## Belgija.

Z Bruxeli dnia 12. listopada. Jego Mość Król, który właśnie powrócił z Paryża do Bruxeli, zagaił wczoraj posiedzenia belgijskich izb mową z tronu. — Ta mowa nie odpowiedziała oczekiwaniom strony liberalnéj. Na początku nadzwyczajnego posiedzenia przyrzekł był poniekąd pan Vandeweyer na interpelacyję w senacie, że w mowie z tronu wyświéci politykę, którą nowy gabinet zachowywać zamyśla. Lecz ta mowa nie nadmienia bynajmniéj, w jaki sposób gabinet pojmuje teraźniejszy skład rzeczy; a chociaż nie byłoby stosownie wykładać lub rozwijać w takiéj mowie zasady administracyi, tedy że wszechmiar można się było po ministeryjum spodziéwać sądu o kierunku publicznego mniemania, równie jak i wzmianki o tym zamiarze, że sumiennèm zaspokojeniem słusznych pretensyj, będzie rząd zachowywał politykę prawdziwie pośredniczącą. Zamiast tego, wylicza nam mowa z tronu statystycznie projekty do ustaw, które izbom przedłożone będą a gabinet spodziéwa się, że nad niemi na teraźniejszych posiedzeniach dyskusyje toczyć się będą. Między temi projektami znajduje się zewszech miar bardzo ważny projekt o nauce gimnazyjalnéj, który, jeźli istotnie przyjdzie pod roztrząsanie, między oboma stronnictwami żywe debaty wywoła. Inne wnioski do ustaw nie mają powszechnego politycznego znaczenia.

——Dnia 13. listopada. Wczoraj w południe zgromadziła się izba reprezentantów na piérwsze posiedzenie. Przystąpiła ona najpiérw do wyboru prezydenta, i 64 głosami z 75, obrała znowu pana Liedts, gubernatora Brabancyi, który do partyi liberalnéj należy. Wiceprezydentami zostali: panowie Vilain XIIII. i Dumont. Po wyborze komisyi do adresu minister skarbu, pan Malou przedłożył budżet na rok 1846, który wydrukować kazano. Dochody Belgii podano w nim na 126,681,589 franków, wydatki zaś na 126,459,281 franków. Potém przystąpiono do mianowania różnych wydziałów izby czyli komisyj.

—— dnia 15. listopada. Wczoraj przyjmował Król deputacyję, któréj polecono doręczyć Jego Królewskiéj Mości adres odpowiedzi senatu na mowę z tronu i dał nań odpowiedź.

## Królestwo obojéj Sycylii.

Piszą z Palermo pod dniem 31. października: Jak długo Cesarz Mikołaj zabawi jeszcze w Palermo, i którą drogą do swoich państw powróci, dotychczas nieogłoszono. Nikt nie zna zamiarów Cesarza; zdaje się, że wprzódy nie dowiemy się o tém, aż po jego odjeździe. Jednak zapewniają, że za kilka dni odjedzie z Królem Neapolitańskim dla oddania Królowéj Teresie krótkiéj wizyty, a potém powróci do Cesarzowéj w Olivazzo, gdzie aż do 15. listopada pozostanie. Słychać, że powracając do swego Państwa, wstąpi także do Rzymu, lecz ta rzecz rozstrzygnie się aż po rozmówieniu się z panem Buteniew, którego Cesarz do Palermo przywołał.

## Turcyja.

W listach z Alexandryi pod dniem 28. października donoszą, że Wicekról Egiptu wydał zakaz wywożenia zboża z tegoż kraju.

---

# NOWINY.

Coroczna zabawa w dniu Śtéj Katarzyny odbyła się d. 23. b. m. z większą niż zwykle świetnością, co winna była po raz piérwszy pojawionemu u nas połączeniu *reduty z koncertem*, i to koncertem p. Ernsta. Jakoż niemożna powiedzieć, że był dobry bal maskowy, ledwie bowiem kilkanaście kręciło się masek, ale za to udał się koncert doskonale, pełny niemaskowanych słucharzów, i niemaskowanych uczuć zapału i uwielbienia dla wielkiego mistrza. Błąkające się maski, *mazura* nawet ukleić nie mogły, i wątpimy ażali czarowne tony p. Ernsta trafiły do ich wyłącznie redutowego usposobienia. Wszakże słyszeliśmy uwagę wyszłą z ust podobnego lubownika tańcu, wyrzeczoną w czasie najcudowniejszych flecikowych tonów, »że je świstałką w ustach trzymaną wykonuje. Ani się spodziewał dowcipny dyletant, że to była najnaiwniejsza pochwała téj zadziwiającéj łatwości, z jaką artysta wszystkie możliwe naśladuje tony. I to nawet przy koncercie niezwyczajne połączenie widowni z salą teatralną, a areną w środku dla muzyki przeznaczoną, sprawiało widok tém powabniejszy im więcéj był niezwykły; zdało nam się tylko że chcąc gościom większą zostawić przestrzeń, za szczupłe miejsce przeznaczono dla muzyki, tak, że z niemałym niesmakiem orkiestry, a osobliwie śpiéwaków, ledwie się w niem pomieścić mogła. Był to jak afisze ogłosiły *koncert pożegnawczy* p. Ernsta, a przecież wśród okrzyków uwielbienia, i wrzawy redutowéj dobiegła nas wieść miła, że się nasz sławny gość zatrzyma jeszcze przez szczególną

grzeczność dla tak zaszczytnie u nas znanego artysty p. Sejmour Shiff, i wystąpi raz jeszcze pojutrze w koncercie, który ten znakomity pianista na pożegnanie wyprawić zamyśla w nowym teatrze.

## WIADOMOŚCI HANDLOWE I PRZEMYSŁOWE.

*Z Krakowa, dnia 18go listopada.* Na naszych ostatnich targach płacono: za korzec pszenicy od 36 do 40 złp., żyta od 28 do 32 złp., jęczmienia od 19 do 24 złp., owsa od 10 złp. 15 gr. do 12 złp., grochu od 31 do 36 złp., hreczki 22 złp., ziemniaków 4 do 5 złot. pol. (*Gaz. Krak.*)

*Z Warszawy, dnia 16. listopada.* Ceny zboża na tutejszych ostatnich targach były następujące: korzec pszenicy 38 złp. 18 gr., żyta 32 złp., jęczmienia 22 złp. 22 gr., owsa 13 złp. 12 gr., ziemniaków 7 złp. 15 gr.

Według ostatniego kursu giełdy warszawskiéj, płacono za polskie nowe Listy zastawne po 98 złp. 22 gr. za 100. (*Kur. Warsz.*)

## Jak korzystać z ziemniaków grożących zepsuciem się.

Do ratowania ziemniaków w znacznych masach psuć się zaczynających, jak np. wielu tysięcy korcy, nie masz dotąd innego środka, jak tylko przebiérać je, czyli oddzielać nadpsute od zdrowych, i ile możności sucho trzymać. Spieszne użycie podejrzanych ziemniaków na gorzelnie, przerobienie ich na mączkę *), oto są jeszcze sposoby uchronienia się od znacznéj straty, tam, gdzie ona już zagraża.

Dla tych zaś gospodarzy, którzy są w tém położeniu, iż znaczną ilość ziemniaków na karm dla bydła przeznaczyć mogą, podajemy tu następujące dwa sposoby:

Sposób piérwszy udzielony przez radcę ekonomicznego W. Hofmana (i opisany w *Wiener Zeitung* z dnia 19. b. m.) zależy na *nasoleniu* podejrzanych ziemniaków: W tym celu rozdrabnia się je, czy to przez krajanie, czy też przez rozgniecenie w stępach, czy jakkolwiekbądź inaczéj, aby pojedyncze kawałki nie były większe od cała sześciennego; poczém nasala się takowe, układając warstwami. W większych masach niepodobna to w beczkach uskutecznić, ale w takim razie da się użyć piwnica, którą do pewnéj wysokości tarcicami wyłożywszy i na przegrody podzieliwszy, zrobić z niéj można na wielką miarę to, czém jest beczka na mniejszą miarę. W takiéj piwnicy przewiewno utrzymywanéj, trzeba też zrobić dół czyli ściek do zbierania otoku z nasolonych ziemniaków ściekającego, i tym otokiem codzień ziemniaki skrapiać. — Tym sposobem będzie się miało karm chciwie przez bydło pożerany, i wszelkie masy ziemniaków uchroni się w najkrótszym czasie od zepsucia.

Drugi sposób podaje (w *Preussische Handlungszeitung* z dnia 18. b. m.) pan Arnold, przełożony towarzystwa ekonomicznego w Prusach Wschodnich, — tak się w téj mierze wyrażając: Kilku właścicieli ziemskich w Prusach Wschodnich osobiście mi znanych, przeznaczywszy zaraz z jesieni pewną ilość ziemniaków na całoroczny karm dla koni, rogacizny i wieprzów, gotują te ziemniaki w parze wodnéj, potém umieszczają je w dołach, w których mocno je ubijają. Każdy dół mieści do 200 szefli pruskich (100 korcy polskich). Z wierzchu przykrywają te doły słomą i na to ziemią, aby wilgoć i zmiany powietrza nie miały wpływu. Ponieważ ten sposób jest w Prusach Wschodnich od dawniejszych już lat w zwyczaju, doły mają tam albo wydylowane, albo nawet i murowane: atoli nie jest to koniecznie potrzebne, zwłaszcza w teraźniejszym roku, gdzie idzie o to, aby ziemniaki psuciem się grożące, w wielkich masach przechować. — W ten sposób można ziemniaki dłużéj niż rok w dobrym stanie utrzymać; nabierają one przytém cokolwiek smaku kwaskowatego, a bydło (nawet i konie) bardzo je chętnie pożera.

* * *

Nie wchodząc w użyteczność lub łatwość zastosowania w naszém gospodarstwie wiejskiem jednego lub drugiego z powyższych sposobów, podajemy je ziomkom tak jakeśmy je znaleźli, w tém przekonaniu, że każdy według swéj potrzeby lub możności potrafi z nich korzystać, lub też jeźli dla nas nie są przydatne, nie ujmie nam przynajmniej dobréj chęci rozpowszechnienia w naszym kraju tych wiadomości, które w innych pismach czasowych w przedmiocie tak arcyważnym krążą.

*Red. Gaz. Lwow.*

*) Sposób łatwy i tani przerobienia ziemniaków na mączkę przednią, białą i do pieczywa przydatną, podaliśmy w Gazecie Lwowskiej Nro. 129 z roku 1841.

Redaktor J. N. Kamiński — Nakładem Spadkobierców Franciszka Krattera.
(Drukiem Piotra Pillera we Lwowie.)